

Keserű pirulák

Akárhogy is csűrjük, csavarjuk a dolgot, azért szembe kell néznünk azzal a ténnyel, **hogy minden újév egy kicsit új oldalt jelent életünk történetében.** Bár ezt sokan tagadják, és úgy gondolják: mitől lenne ez az egy nap – a szilveszter – sokkal másabb a többinél? Miért lenne mérőföldkő, vagy választóvonal, amelynek elmúltával mindig valami új szakasz, de legalábbis egy új lap kezdődik életünkben? Hiszen az emberi élet és a történelem homokóráján ugyanúgy perognak le az egyes napok a homokszemek, mint azt megelőzőkben. De csak látszólag! Ahogy ettől a mitikus naptól egyre távolodunk és belemegyünk a következő év eseményeinek sűrűjébe, annál jobban rájövünk arra, hogy ez az év azért nem egészen olyan, mint amilyen a tavalyi volt. Vagy sokkal jobb lett – hála Istennek! – vagy sokkal rosszabb, és akkor feltesszük magunknak a kérdést, hogy vajon miért? Nem szeret már úgy a jó Isten? Nem kívánom az újév jelentőségét mitizálni. **Látványos fordulatok egy ember életében eléggé ritkán szoktak előfordulni és ezek a legtöbbször egészen váratlanul következnek be.** Pl. meglátunk, vagy megismertünk egy kedves személyt, aki később annyira közel került a szívükhöz, hogy ennek következtében alapvetően megváltozott egész addigi életünk menete.

Vagy egy hirtelen baleset, betegség, ami után már egészen másképpen kell megítélnünk életünk további kilátásait.

Az újév kétségtelenül nem ilyen. De mitikuma ennek ellenére nem lebecsülendő. Az újév azért vívhatott ki különleges jelentőséget a napok sorában, mert **beköszöntése egy új időszak kapuját nyitja meg, amelyen belépve nem tudjuk, hogy ezután mi vár ránk az elkövetkező 365 napban?** Ezért van az, hogy az év vége felé gondolatainkban mindig **egy kis számvetést készítünk arról, hogy mi jót, mi rosszat hozott nekünk az elmúlt év.** Milyen lett az elmúlt év mérlege? Mi unitáriusok különösen így vagyunk ezzel a mérlegkészítéssel. Úgy érezzük, hogy **nemcsak önmagunknak, hanem a jó Istennek is el kell számolnunk életünkkel, gondolataink, szándékaink, tetteink, cselekedeteink, eredményével.** Mi úgy fogjuk fel, hogy **az élet a jó Isten nagy ajándéka. A mi földi létünk legnagyobb küldetése az, hogy ezzel az ajándékkal megfelelően sáfárkodjunk.** Minél értékesebb emberi törekvések, jó cselekedetek, ha kell áldozatvállalások megvalósítására hasznosítjuk. Ha mindennapi gondjaink és bajaink közepette elfeledkezünk erről, akkor is figyelmeztet a külvilág, mert ilyenkor az egész ország és az **egész világ is a számvetés lázában ég.** Felidézük az elmúlt év emlékezetes eseményeit, a nagy személyiségek történelmi jelentőségűnek minősített megnyilatkozásait, és próbálják ezekből levonni a tanulságokat. No persze nem minden tendenciózusság nélkül. Attól függ, hogy ki mit, és milyen szempontból értékeli. Mások a vezető nagyhatalmak és mások az elnyomott, vagy szegénységben tengődő kis népek értékelési szempontjai.

Mindegy! Ezt most ne firtassuk. **Nem a mi dolgunk a pártatlan igazságot osztogatni.** Egyrészt mert nem is ismerjük a kiváltó okok és tényezők mindegyikét, másrészt mert ki lenne kíváncsi egy kis egyház kis embereinek véleményére? Nem is ezt akarom kihozni ebből a dologból. Inkább csak arra

kívánok utalni, hogy vajon **a sok mérlegkészítés és tanulságlevonás után bölcsebb, emberibb, békésebb lesz-e a világ az elkövetkező évben?** És anélkül, hogy pesszimista, vagy nihilista lennék, már most nyugodtan megjósolhatom, hogy 2005-ben is legalább annyi erőszakos fellépés, fenyegetés és jogtiprás lesz a világon, mint az előző évben volt. Hol van akkor a levont tanulságok gyakorlati megvalósítása, alkalmazása? Sehol! És ez az, ami engem – aki egy alapvetően optimista beállítottságú ember vagyok! – már az év elején nagyon elszomorít. Hiába a rengeteg intő, sőt rémisztő példa, az **emberiség sohasem tanul a múlt szörnyűségeiből.** A holokauszt szörnyűségei után ki gondolta, hogy a XX. század végén még lesz boszniai népirtás?

De térjünk rá inkább a mi kisemberi viszonylatainkra. Mert a **kisemberek szintjén kell valaminek sokkal szélesebb körben megváltoznia ahhoz, hogy kis hazánkban se legyen annyi gyilkosság, erőszakos bűncselekmény, annyi sikkasztás, olyan mérvű korrupció stb.** Sokan azt mondják, hogy a vezetőknek kellene példát mutatniuk. Riasztó statisztikák látnak napvilágot a különböző köztisztviselők, a választott tisztviselők tekintélyvesztéséről. De kérdezem én, **ahhoz, hogy én becsületes, rendes, erkölcsös legyek, miért kell mindig mások cselekedeteit figyelmem, méricskélmem és a törvény kiskapuit keresgélmem?** Miért nincsen bennem egy **objektív, szilárd, keresztény erkölcsi mércé,** amelyhez mint zsinórmértékhez igazodom, és azt mondom, **hogyha már az egész világ megtévelyedett, mindenki lop, csal, hazudik, én akkor sem teszem ezt meg, mert az én emberi keresztényi mércém ezt elfogadhatatlannak tartja.**

Tudom, hogy vannak olyanok, akik úgy vélekednek, hogy ha én gondolkodnék, így tennék, akkor engem a **mai világban mindenki hülyének, elhettetlennek tartana és nem mennék semmire sem.**

En ezt a felfogást nem tudom elfogadni. Gyakorlati tapasztalat alapján állíthatom, hogy **bármilyen nehéz is, de becsületesen is meg lehet élni.** Igen szerényen, de legalább nyugodtan. Azt szoktam mondani, ha az utcán rendőrök rohannak valaki után, sohasem fogott el a félelem, mert tudtam, hogy nem utánam lohognak. **Az én erkölcsi mércém ugyanis a legtöbb esetben szigorúbb, mint amit a törvények a bűncselekmény határesetének tartanak.** És azt hiszem, hogy a **kisemberek többségének erkölcsi alapállására általában szintén ez a jellemző.**

Manapság gyakran hallani, hogy **„a gazdaság és az erkölcs két külön kategória”.** **Az üzletemberektől nem lehet az erkölcsi – pláne a keresztény erkölcsi – magatartást elvárni.** Szerintem ezt a kifccamodott és társadalomellenes felfogást a leghatározottabban és a legkeményebben el kell utasítani. Ilyen teljesen deformálódott erkölcsi magatartás miatt következhetett be tavaly az a felháborító eset, hogy olcsó, de aflatoxinos brazil paprikát keverték egyes felelőtlen emberek a hungarikumnak számító kalocsai paprikába, amellyel súlyos toxikus fertőzés veszélyének tették ki a gyanútlan hazai és külföldi fogyasztókat.

Folytatás a 26. oldalon

Aki tagadja, hogy minden újév új tendenciák, új folyamatok kezdetét jelentheti, azért neki is el kell ismerni, hogy ha az újév neki nem is jelent semmit annyi újat mégiscsak hoz, hogy ami velünk ebben az évben történni fog, annak dátuma már nem 2004-gyel, hanem 2005-tel fog kezdődni. Hogy ez az új naptároldal egyben új szakaszt, vagy fordulópontot is fog-e életünkben jelenteni, azt még nem tudhatjuk. **Azok az oldalak, amelyek ekkor kezdődnek még tiszták. Nagyrészt rajtunk is múlik, nemcsak a sors szeszélyén, hogy milyen történésekkel lesznek ezek teleírva.** Hogy ezekből történelem lesz-e, vagy csak egy csomó rossz hangulat, kiábrándultság, reményvesztettség. Sokan szeretnék remélni, hogy lesz fordulat, lesz változás.

Vannak, akik **ilyenkor fogadalmat tesznek arra, hogy bizonyos rossz szokásaikkal felhagynak. Ezek a nagy fogadkozók!** Ki ne ismerne őket? Akik minden év végén megfogadják, hogy jövőre le fognak szokni a dohányzásról, vagy a túlzott italozásról, esetleg ha túlsúlyosak, akkor a nagy lakmározásokról, ill. a torkosságról, a sok édesség fogyasztásáról, vagy más szóval a nassolásról.

Mások megfogadják, hogy az új évben rendbe hozzák zilált házaseletüket, lefaragják túlzott adósságállományukat és addig nyújtózkodnak, amíg a takaró ér. Nem akarom én fetisizálni az újév napját. De tény az, hogy azért ezután nem egészen ugyanolyan napok következnek, mint az előzőkben. E nap kapcsán egy kicsit mindig elgondolkodunk a múlt év eseményeiről és **megpróbáljuk felmérni, kifürkészni, hogy vajon mit rejteget számunkra a most kezdődő új év?**

Ha mást nem, régi terveink valóra válását, beteljesülését, életünk jobbrafordulását, anyagi helyzetünk megjavulását várjuk. Van, aki kisbabát vár, **új életet hord a szíve alatt.** Van, aki új kocsi, vagy lakásának befejezésére, mások bizonyítványok megszerzésére várnak és reménykednek. Jó nekik, mert **akinek van miben reménykednie, annak van is miért күzdenie.** De vannak, akik már csak a nyugodt öregségre, békességre, az okosodó, a szépülő unokák újabb sikereinek megélésére várnak. Ők, ha mást nem, annyit mindenképpen fel kell ismerjenek az új évben, hogy **egy évvel megint idősebbek lettünk.** De vajon ezzel együtt „okosabbak” is lettünk? Kétségtelen tény, hogy az ami 2004. január elején még talánynak számított a számunkra: vagyis, hogy a 2004-es év milyen „meglepetéseket” fog elhozni, az ma már nem kérdés, hanem átélt esemény, megismert valóság lett.

A 2004-es év nagy reményekkel – sőt mondhatnám rózsaszín illúziókkal indult a május 1-jei **EU-s belépésünk** kapcsán. De nagyon hamar rá kellett jönnünk, hogy az **EU-n belül is ott vagyunk, ahol voltunk, vagyis a Lajtán innen és nem azon túl!** Egy varázsütésre nem változhat meg itt semmi. Sőt, ahogy időben előbbre haladtunk **egyre több lett a hidegzuhaný.** A beharangozott nagy agrártámogatások késedelmes kifizetése, az exportintervenciók alap késlekedő megnyitása miatt **sok gazdálkodónak keseredett meg a szája íze,** pedig örülhettek volna, mert **az utóbbi tíz év legnagyobb gabona-termését (16,8 millió tonna gabonát) sikerült betakarítanunk.** De a sok gabonát nem volt hová betárolni. Így tonnánként 4-5 ezer forinttal olcsóbban kellett eladni, a szorult helyzetüket kihasználó felvásárlóknak. Más élelmiszer-ágazatokban sem volt sokkal jobb helyzet. Amíg egyes térségekben a tejipar a kistermelőktől nem vásárolta fel a tejet, addig ömlött befele a sok olcsó és gyengébb minőségű tej, ezenkívül az olcsó import sör, az olcsó import zöldség stb.

Nyár végén, mint derült égből a villámcsapás, úgy ért bennünket egy **váratlan kormányváltás.** A Medgyessy–Kovács kormány már az év eleje óta inkább csak agonizált, egyre nehezebben tudott a gazdasági gondokkal megbirkózni.

(Növekvő költségvetési hiány, a munkanélküliség növekedése, versenyképességünk csökkenése stb.) A nyári szabadságáról kipihenten hazaérkező Medgyessy egy-két miniszter lecserélésével akart új életet lehelni kormányába, de a végén maga volt kénytelen távozni. **A kormány és a kormánypárt vezetésében történt nemzedékváltás** kapcsán ő még puccsról és korrupciógyanús ügyekről beszélt, de ezt később kénytelen volt visszavonni. Amit viszont az ő kormányprogramjának bukásáról mondtak, az maradt. Nevezetesen, hogy **az általa meghirdetett „jóléti rendszerváltás” gazdaságilag teljesen elhibázott volt és tarthatatlan.** Ezért növekedett meg az ország eladósodása, amely megközelítette azt a kritikus határt, az éves GDP (magyarul: a nemzeti jövedelem) 60%-át, amely már nehezen hitelezhető meg.

A tavalyi évi hidegzuhanýokhoz tartozik a **dec. 5-i kettős népszavazás nagy fiascoja is,** amelyen a **több mint 8 millió választópolgárnak a 25%-át (vagyis 2 millió 40 ezer főt) sem sikerült mozgósítani arra, hogy igennel szavazzon a célként kitűzött kérdésekre,** vagyis 1. a kórházak tervezett privatizációjának leállítására, 2. a határon túli magyar testvéreinknek kettős állampolgárság megadására. A kórház-privatizációra leadott igenek száma 100 ezer, **a kettős állampolgárság igénylése viszont 500 ezer szavazattal maradt el az érvényességi küszöbötől.** A kormány az igennel szemben mindkét esetben a „nem”-et ajánlotta. A határon túliak állampolgársága megadásának elutasításánál azért, mert a beözönlő határon túliak veszélyeztetnék az itthoni munkahelyek stabilitását, illetve nagy terhet rónának a hazai nyugdíjrendszerre, egészségügyre, oktatásra, amelyek amúgy is nehéz költségvetési helyzetben vannak. **Akik az igen szavazat mellett érveltek, azok főleg a nemzeti összetartozás demonstrálását hangsúlyozták.** Ki kell mutatnunk szolidaritásunkat a határon túli nemzetársaink iránt. Ugyanezt már megtették a románok a moldovaiakkal, a horvátok a Szerbiában élő 30 ezer horvattal, a szerbek a külföldön élő 1 millió szerbvel kapcsolatban. De mindez kevés volt a győzelemhez. Végül is **győzött az az anyagias szemlélet,** amely az 1960-as évek óta egyre erőteljesebben jelentkezik a magyar közvéleményben. Ez az **„éljük magunknak”, „aztán a kicsi vagy kocsi” gondolkodásmód** elterjedésével kezdődött, és mára idáig fajult. Itt a hős elődök példáinak, nagy íróink szövegének felemlgetése, az emberek hasztalan korholása semmit sem segít, sőt több ellenérzést, dacot vált ki. Sajnos a **rendszerváltás óta mind jobban felerősödött a túlzott anyagiasság, az önös érdekek hajszolása és a befele fordulás.** A 40 éves materialista és nemzetellenes, internacionalista, ill. kozmopolita nevelés most hozza meg bőséges termését. **Ennek a népnek újbóli nemzeti egységbe kovácsolása már nemcsak egy Petőfi Sándornak, Kossuth Lajosnak, hanem Jézus Krisztusnak sem sikerülne!** Most napnál világosabban beigazolódtott, hogy **aki keresztény és nemzeti hurokat penggetve akar egy választáson győzni, az kudarcra van ítélve.** Ezt tényként kell felismerni, és ha azt akarjuk, hogy ez a jövőben másképp legyen, akkor **aprólékos munkával kell ebből a szellemi romhalmazból a keresztényi és nemzeti érdekekre fogékony jövő Magyarországot felépíteni.** Ebben pedig az egyházaknak az eddigieknél sokkal hatékonyabb szerepet kell vállalniuk.

Zsuzsanna